

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY. 410.023.01.2015
P/15/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/022 - Działalność ośrodków innowacji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 96946 z dnia 6 listopada 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego Spółka Akcyjna (dalej: „TARR SA” lub „Spółka”), ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Rybińska, Prezes Zarządu; (dowód: akta kontroli str. 17, 20, 25)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność TARR SA w zakresie funkcjonowania jako ośrodek innowacji, w okresie objętym kontrolą².

Powyższą ocenę uzasadnia stosowanie przez TARR SA dobrych praktyk i standardów dotyczących m.in. przyjęcia strategii rozwoju, równego traktowania lokatorów Toruńskiego Parku Technologicznego³ oraz wdrożenia systemu zarządzania jakością. Spółka badała potrzeby przedsiębiorców oraz dokonywała oceny własnej działalności. Lokatorów dobrano kierując się tym, czy prowadzą działalność innowacyjną lub wdrażają nowe technologie, czego efektem było m.in. wprowadzenie przez nich innowacji produktowych, uzyskanie patentu oraz wzorów użytkowych i przemysłowych. Spółka w całości rozdysponowała posiadane nieruchomości zlokalizowane na terenie Parku na prowadzenie działalności przez przedsiębiorców TARR SA oraz podjęła działania zmierzające do zdobycia nowych terenów na obszarze Miasta Torunia. Realizowany przez TARR SA projekt w zakresie rozbudowy i rozwoju działalności Parku, dofinansowany z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, wpłynął na wzmocnienie specjalizacji Parku w zakresie technologii informatycznych. Dzięki realizowanym przez TARR SA projektom, wspartym środkami z budżetu UE, m.in. wzrosła liczba powiązań kooperacyjnych (w tym klastrów) na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, a przedsiębiorcy uzyskali wsparcie na nawiązanie współpracy z jednostkami naukowymi w regionie. TARR SA świadczyła przedsiębiorcom usługi dotyczące m.in. pomocy w rozpoczęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej, pozyskiwaniu dofinansowania oraz nawiązywaniu współpracy z podmiotami zagranicznymi. Założone efekty tych projektów zostały osiągnięte. Spółka współpracowała z przedsiębiorcami i Instytucjami Otoczenia Biznesu z kraju i Unii Europejskiej, prowadziła działalność szkoleniową oraz organizowała seminaria i konferencje, w których uczestniczyli m.in. przedsiębiorcy, przedstawiciele nauki i władz samorządowych. TARR SA prezentowała swoją ofertę wśród

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Lata 2013-2015.

³ Dalej: „Park” lub „TPT”.

przedsiębiorców oraz nawiązywała z nimi współpracę w celu wspólnej realizacji projektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Funkcjonowanie TARR SA jako ośrodka innowacji

Opis stanu
faktycznego

Spółka została założona w dniu 8 czerwca 1995 r. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. akcje Spółki posiadało sześć podmiotów: Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (64,17%), Gmina Miasto Toruń (28,87%), Agencja Rozwoju Przemysłu SA z siedzibą w Warszawie (6,59%), Gmina Miasto Grudziądz (0,32%) i Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa z siedzibą w Warszawie (0,05%). Kapitał zakładowy Spółki wynosił 18 880 tys. zł. Zgodnie ze Statutem⁴ celem Spółki było m.in. podejmowanie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwoju gospodarczego kraju, a zwłaszcza województwa kujawsko-pomorskiego (dalej: „województwo”) poprzez podnoszenie konkurencyjności gospodarki, przygotowanie przedsiębiorstw i struktur otoczenia biznesowego do współpracy z instytucjami UE, pomoc w dostosowaniu małych i średnich przedsiębiorstw do wymogów rynku europejskiego oraz ułatwienie im dostępu do nowoczesnych technologii produkcji i metod zarządzania.

(dowód: akta kontroli str. 5-19, 21-42)

TARR SA z dniem 1 maja 2005 r. powołała Park, którego misją było tworzenie platformy współpracy pomiędzy nauką a gospodarką, wspierającej wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim poprzez wzrost ich innowacyjności. TPT powołano jako wyodrębnioną jednostkę, działającą w ramach TARR SA. Bazę materialną TPT stanowił zespół nieruchomości o powierzchni 13,9 ha wraz z zabudowaniami. Zarząd TARR SA uchwalił Regulamin Parku⁵, w którym określono m.in., jakie podmioty mogą funkcjonować na jego terenie, zasady przystąpienia przedsiębiorców do TPT i ich funkcjonowania oraz uprawnienia Dyrektora TPT.

(dowód: akta kontroli str. 43-64, 591-594)

TARR SA założyła w dniu 18 lipca 2011 r. TARR Centrum Innowacyjności Sp. z o.o. (dalej: „TARR CI”), w celu realizacji projektu „Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego”⁶ oraz prowadzenia w oparciu o wytworzoną infrastrukturę ośrodka innowacyjności. TARR SA objęła wszystkie udziały TARR CI⁷. TARR CI działał na terenie Parku jako jeden z podmiotów tworzących TPT i został wyposażony w nieruchomości stanowiące zasób TPT. Działania TARR CI ujmowane były w sprawozdaniach z działalności TARR SA, a plany tych działań w „Strategii Rozwoju Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA na lata 2015-2020”.

(dowód: akta kontroli str. 65-74, 76-90, 329, 345, 346, 588-594)

1.1. Stosowanie przez TARR SA dobrych praktyk i standardów

Zarząd TARR SA przyjął⁸ w dniu 23 lutego 2015 r. „Strategię Rozwoju Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA na lata 2015-2020” (dalej: „Strategia”).

⁴ Uchwała Nr 17/2015 Rady Nadzorczej Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA z dnia 8 lipca 2015 r. w sprawie ustalenia tekstu jednolitego Statutu Spółki. W okresie objętym kontrolą cele działalności nie zmieniły się.

⁵ Uchwała Zarządu Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zmiany Regulaminu Toruńskiego Parku Technologicznego, którą przyjęto tekst jednolity tego regulaminu.

⁶ Projekt opisano w Obszarze 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁷ W niniejszym wystąpieniu stan faktyczny odnoszący się do TARR CI ustalono na podstawie danych przedstawionych przez TARR SA.

⁸ Uchwała Zarządu TARR SA z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia Strategii Rozwoju Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA na lata 2015-2020.

W Strategii opisano dotychczasowe działania TARR SA obejmujące: konsulting i szkolenia, internacjonalizację działalności małych i średnich przedsiębiorstw, promowanie idei klasteringu oraz podejmowanie działań prowadzących do powstania klastrów, działalność TPT, udostępnienie przedsiębiorcom nowoczesnych technologii informatycznych w ramach Centrum Przetwarzania Danych Exea Data Center utworzonego przez TARR CI i przeznaczonego do świadczenia usług w technologii cloud computing⁹, działalność Inkubatora nowych technologii Exea Smart Space, utworzonego w ramach TARR CI, przeznaczonego dla nowych firm i start-upów¹⁰ z szeroko rozumianej branży ICT¹¹&mobile.

W Strategii założono działania w zakresie gospodarki i miejsc pracy polegające na tworzeniu przestrzeni inwestycyjnej, budowie biurowca o wysokim standardzie pod wynajem powierzchni dla świadczenia usług Business Process Outsourcing (BPO)¹², wspieranie rozwoju sektora otoczenia biznesu, stymulowanie oraz wspieranie napływu do regionu inwestycji zewnętrznych. W zakresie innowacyjności założono upowszechnienie korzystania z zasobów informatycznych w modelu „przetwarzania w chmurze”, inkubację przedsięwzięć innowacyjnych, promocję produktów innowacyjnych. Ponadto wskazano na oczekiwania przedsiębiorców wynikające z analiz satysfakcji i potrzeb swoich klientów oraz badania przeprowadzonego na próbie ponad tysiąca przedsiębiorstw z terenu województwa oraz 30 instytucji otoczenia biznesu (dalej: „IOB”). Strategia wpisuje się w „Strategię Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020” w zakresie jej celów „Gospodarka i miejsca pracy” oraz „Innowacyjność”.

W Strategii określono cele oraz wyznaczono priorytety dla ich osiągnięcia:

- a) Cel: zapewnienie wsparcia infrastrukturalnego, kapitałowego i doradczego na etapie tworzenia oraz w początkowym okresie rozwoju nowych przedsiębiorstw. Priorytety w ramach celu:
- wejście kapitałowe – m.in. utworzenie funduszu załączkowego przeznaczonego na finansowanie innowacyjnych projektów technologicznych,
 - Inkubator sektora kreatywnego – m.in. udostępnienie atrakcyjnej powierzchni do prowadzenia działalności gospodarczej dla młodych firm z sektora kreatywnego,
 - Startup ICT – m.in. identyfikacja i wsparcie zespołów projektowych lub młodych firm z obszaru software o wysokim potencjale rozwoju,
 - doradztwo – m.in. pomoc w analizie najważniejszych obszarów poprzedzających założenie firmy;

⁹ Chmura obliczeniowa (ang. cloud computing) – model przetwarzania danych oparty na użytkowaniu usług dostarczonych przez usługodawcę (wewnętrzny dział lub zewnętrzna organizacja). Funkcjonalność jest tu rozumiana jako usługa (dająca wartość dodaną użytkownikowi) oferowana przez dane oprogramowanie (oraz konieczną infrastrukturę). Oznacza to eliminację konieczności zakupu licencji czy konieczności instalowania i administracji oprogramowaniem. Konsument płaci za użytkowanie określonej usługi, np. za możliwość korzystania z arkusza kalkulacyjnego. Nie musi dokonywać zakupu sprzętu ani oprogramowania – wg https://pl.wikipedia.org/wiki/Chmura_obliczeniowa.

¹⁰ Start-up – przedsiębiorstwo lub tymczasowa organizacja stworzona w celu poszukiwania modelu biznesowego, który gwarantowałby jej rozwój. Przedsiębiorstwa te mają zwykle krótką historię, są w fazie rozwojowej i aktywnie poszukują nowych rynków – wg <http://pl.wikipedia.org/wiki/Start-up>.

¹¹ ICT – Technologia ICT - skrót od ang. Information and Communication Technologies. Pojęcie technologii ICT obejmuje szeroki zakres wszystkich technologii umożliwiających manipulowanie i przesyłanie informacji. W zakres pojęciowy technologii ICT wchodzi wszystkie media komunikacyjne (Internet, sieci bezprzewodowe, sieci bluetooth, telefonia stacjonarna, komórkowa, satelitarna, technologie komunikacji dźwięku i obrazu, radio, telewizje, itp.) oraz media umożliwiające zapis informacji (pamięci przenośne, dyski twarde, dyski CD/DVD, taśmy, itp.), a także sprzęty umożliwiające przetwarzanie informacji (komputery osobiste, serwery, klastry, sieci komputerowe, itp.). Dodatkowo technologie ICT obejmują także całą gamę aplikacji informatycznych oraz złożonych systemów IT umożliwiających realizację przetwarzania i przesyłania danych na wyższym poziomie abstrakcji niż poziom sprzętowy – wg. Załącznika nr 1 do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej; Słownik Pojęć.

¹² BPO – to centra outsourcingu procesów biznesowych. Firmy działające w tym sektorze zorientowane są na klientów zewnętrznych, przejmując od nich realizację procesów np. w obszarze księgowości – wg <http://www.ssw.sopot.pl/bpo/czym-jest-bpo/>.

- b) Cel: wspomaganie innowacji, kooperacja i internacjonalizacja oraz wprowadzenia nowych modeli biznesowych w przedsiębiorstwach. Priorytety w ramach celu:
- internacjonalizacja – m.in. usługi pośrednictwa w kojarzeniu przedsiębiorców polskich i zagranicznych,
 - kooperacja – instytucjonalne wzmocnienie pozycji istniejących powiązań kooperacyjnych i klastrów oraz ich potencjału międzynarodowego,
 - usługi IT – „Laboratorium SaaS¹³” – kompleksowa usługa wspierająca tworzenie, testowanie, wprowadzanie do sprzedaży i sprzedaż usług w modelu oprogramowanie jako usługa,
 - nowe technologie – m.in. prowadzenie bazy usług IOB i otoczenia naukowego wspierającego przedsiębiorstwa we wdrażaniu innowacji oraz oferta usług doradczych;
- c) Cel: dostarczanie nowych terenów inwestycyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą o wysokim standardzie. Priorytety w ramach celu:
- tereny inwestycyjne – m.in. poszerzenie obszaru Parku i przygotowanie terenów inwestycyjnych pod nowe przedsięwzięcia,
 - biurowiec BPO – budowa biurowca klasy A dla przedsiębiorstw z sektora BPO,
 - Usługi IT – m.in. „infrastruktura jako usługa” tj. zasoby sprzętowe udostępniane za pośrednictwem sieci w sposób elastyczny i dostosowany do potrzeb przedsiębiorstwa,
 - Infrastruktura towarzysząca – przygotowanie infrastruktury rekreacyjno-sportowo-użytkowej przeznaczonej dla społeczności Parku oraz mieszkańców Torunia.

W Strategii wskazano na narzędzia pozwalające na realizację założonych celów. Strategia obejmowała działania podejmowane przez TARR SA oraz TARR CI. Dokument zawierał elementy wskazane w publikacji „Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji”¹⁴, wydanej przez Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (dalej: „Stowarzyszenie OI”).

(dowód: akta kontroli str. 75-95, 96-109)

W okresie objętym kontrolą w Parku funkcjonowały dwa typy lokatorów:

- a) podmioty, które nabyły tereny inwestycyjne TPT w celu prowadzenia działalności,
- b) podmioty najmujące powierzchnię biurową, hale techniczne, pomieszczenia magazynowe.

Proces naboru podmiotów zainteresowanych nabyciem terenów inwestycyjnych w celu prowadzenia działalności na terenie TPT został określony w Regulaminie Parku. Informację, że zasady wyboru inwestorów określa ten regulamin zamieszczono na stronie internetowej TPT¹⁵. W latach 2013-2015 sprzedano dwie nieruchomości o łącznej powierzchni 0,95 ha. Wyboru nowych inwestorów dokonano zgodnie z przewidzianą w ww. regulaminie procedurą. Jednym z kryteriów wyboru podmiotów mogących prowadzić działalność na terenie TPT był innowacyjny charakter prowadzonej działalności. Ogłoszenia o możliwości nabycia nieruchomości opublikowano na stronie internetowej TPT oraz TARR SA. Oceny ofert dokonała Komisja Oceniająca działająca w wymaganym składzie. Z prac komisji sporządzono protokoły. Obaj nowi lokatorzy w ocenie komisji prowadzili działalność innowacyjną, a jeden z nich posiadał zaplecze badawczo-rozwojowe.

(dowód: akta kontroli str. 44-63, 110-133)

¹³ Z ang. Software as a Service – programy jako zdalne usługi.

¹⁴ <http://www.soojpp.org.pl/standardy-dzialaniaioij>

¹⁵ <http://www.technopark.org.pl/tereny-inwestycyjne/#przewin>

Informacje o możliwości wynajmu pomieszczeń zamieszczano na stronie internetowej TPT oraz TARR SA. Według stanu na dzień 22 grudnia 2015 r. wszystkie powierzchnie biurowe były wynajęte. Nabór lokatorów dokonywany był na podstawie zgłoszeń. Z lokatorami zawierano umowy w formie pisemnej. Zawarcie umowy poprzedzała merytoryczna ocena działalności przedsiębiorcy dokonywana przez Dyrektora Działu Inwestycji i Zarządzania Nieruchomościami TARR SA i akceptowana przez Dyrektora Parku. We wszystkich umowach zawarto takie same obowiązki i uprawnienia lokatorów. Stawki najmu ustalano indywidualnie. Przed zawarciem umowy wypełniano formularz naboru lokatora TPT, w którym podawano m.in. informacje o działalności, innowacyjności, korzystaniu z dofinansowania UE, prowadzeniu projektów badawczych, wdrażaniu nowych technologii. Określano ponadto, czy przedsiębiorca ma potencjał rozwojowy. W latach 2013-2015 zawarto 12¹⁶ umów najmu. Spośród nowych lokatorów siedmiu prowadziło działalność innowacyjną, wdrażało nowe technologie albo miało potencjał rozwojowy¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 134-195)

Od 23 sierpnia 2004 r. TARR SA posiadała Certyfikat Systemu Zarządzania potwierdzający, że spełniała wymagania normy PN-EN ISO 9001:2009 w zakresie projektowania i świadczenia usług szkoleniowych i świadczenia usług informacyjnych oraz doradczych o charakterze ogólnym i proinnowacyjnym. Certyfikat ten posiadał ważność do 8 lipca 2016 r. (ostatnia certyfikacja z 21 października 2013 r.). W TARR SA wprowadzono Księgę Jakości, którą zatwierdził Prezes Zarządu. W Spółce powołano Pełnomocnika ds. Jakości. TARR SA zgodnie z postanowieniami Księgi Jakości dokonywała przeglądu Systemu Zarządzania Jakością w celu zapewnienia przydatności, adekwatności i skuteczności tego systemu. W wyniku przeprowadzonych przeglądów stwierdzono, że system został skutecznie wdrożony, był utrzymywany oraz doskonalony i zgodny z podejściem procesowym oraz wymaganiami norm ISO 9001:2009. Przy dokonywaniu powyższych przeglądów wykorzystywano wyniki audytów działalności poszczególnych komórek organizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 198-252, 410, 411)

1.2. Instrumenty stosowane w TARR SA w celu zachęcenia przedsiębiorców do uczestnictwa w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii

1.2.1. W 2013 r. TARR SA przeprowadziła w ramach realizacji projektu „Współpraca na rzecz budowania zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim” badanie przedsiębiorstw i IOB. W celu określenia barier oraz czynników sprzyjających współpracy pomiędzy tymi podmiotami badaniem objęto ponad tysiąc przedsiębiorców z terenu województwa oraz trzydzieści IOB. W wyniku badania ustalono, że przedsiębiorcy oczekują m.in. zmiany formy kontaktów z IOB na bezpośrednie, bliskie i trwałe relacje, komplementarności oferty IOB, większego poziomu szczegółowości i specjalistycznej oferty skierowanej do przedstawicieli określonych branż i specjalizacji IOB. TARR SA analizowała potrzeby i satysfakcję klientów również w związku z wdrożonym Systemem Zarządzania Jakością. Od przedsiębiorców korzystających z usług szkoleniowych Spółki zbierano informacje na pośrednictwem ankiet. Przeprowadzone badania ankietowe były wykorzystywane przy opisanych powyżej przeglądach Systemu Zarządzania Jakością, a wyniki wszystkich badań wykorzystano przy tworzeniu Strategii. Ponadto klienci korzystający z usług doradczych dokonywali ocen tych usług.

¹⁶ W tym również z podmiotem prowadzącym punkt gastronomiczny na terenie Parku oraz z funduszem pożyczkowym.

¹⁷ Spółka nie posiadała dokładnych informacji o efektach ekonomicznych działalności tych lokatorów w TPT.

W 2015 r.¹⁸ przeprowadzono badania przedsiębiorców zlokalizowanych na terenie TPT. Badaniami objęto aktualizację danych o przedsiębiorstwach, działania innowacyjne, realizację projektów innowacyjnych, czynników wpływających na lokalizację firmy w Parku, stopnia zadowolenia z usług świadczonych przez TPT. Przedsiębiorcy wskazali m.in. na:

- zapotrzebowanie na usługi TPT dotyczące głównie dostępu do funduszy europejskich, analiz rynku i marketingu, pośrednictwa korporacyjnego i współpracy międzynarodowej, doradztwa w zakresie rozwoju firmy,
- zapotrzebowanie na usługi proinnowacyjne TPT dotyczące głównie doradztwa w zakresie ochrony praw własności, testów rynkowych prototypów produktów lub usług, certyfikacji rozwiązań, technologii i produktów,
- wysokie zadowolenie z jakości usług administracyjnych świadczonych przez TPT.

(dowód: akta kontroli str. 81, 96, 101, 253-285)

1.2.2. Zgodnie z zapisami Strategii działalność TARR SA ukierunkowano na technologie informatyczne, uznając że to ich rozwój stanowi jeden z najistotniejszych czynników wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. W TARR SA wprowadzono specjalizację „technologie informacyjne i komunikacyjne”. W tym celu TARR SA m.in. realizowała projekt „Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego”, w efekcie którego utworzono centrum przetwarzania danych Exea Data Center do świadczenia nowoczesnych usług IT w modelu cloud computing. Centrum posiada pełną certyfikację TIER III Uptime Institute¹⁹ oraz certyfikaty ISO. Utworzono także inkubator nowoczesnych technologii Exea Smart Space przeznaczony dla start-upów i młodych firm technologicznych z obszaru ICT. Od 2 września 2011 r. zadania te realizował TARR CI.

(dowód: akta kontroli str. 77-78, 101)

1.2.3. W okresie objętym kontrolą TARR SA świadczyła usługi doradcze oraz podejmowała działania na rzecz współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, w tym:

a) realizowała zadanie „Świadczenie usług informacyjnych i doradczych w sieci Punktów Konsultacyjnych Krajowego Systemu Usług” (dalej: „KSU”), w ramach projektu systemowego Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: „PARP”): „Zapewnienie usług z zakresu rozwoju firmy dla przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w formule one-stop-shops”²⁰. Zadanie realizowano w okresach od 22 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. i od 1 października 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Realizacja projektu objęła m.in. świadczenie:

- 2330 usług informacyjnych (dotyczących np. administracyjno-prawnych aspektów zakładania; prowadzenia, zawieszania i zamykania działalności gospodarczej; zatrudniania cudzoziemców; świadczenia usług na odległość, w tym elektronicznych; systemów jakości ISO 9001²¹ i HACCP²²; wykorzystywania technologii informacyjnych),

¹⁸ W trakcie trwania niniejszej kontroli.

¹⁹ Certyfikat przyznany w kategorii III Concurrently Maintainable Site Infrastructure. Układ współbieżnie konserwowany oznacza, że uszkodzenie jednego z urządzeń nie powoduje zatrzymania pracy Data Center oraz że można podczas pracy prowadzić konserwację urządzeń – sar.sarserwis.pl/materialy/2014/08/Klasyfikacja_Tier_Uptime_Institute.pdf

²⁰ Idea załatwienia wszystkiego w jednym miejscu. Projekt realizowany był w ramach poddziałania 2.2.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.

²¹ Międzynarodowa norma określająca wymagania, które powinien spełniać system zarządzania jakością w organizacji.

²² Z ang. hazard analysis and critical control points – analiza zagrożeń i krytyczne punkty kontroli: postępowanie mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywności przez identyfikację i oszacowanie skali zagrożeń z punktu widzenia wymagań zdrowotnych żywności oraz ryzyka wystąpienia zagrożeń podczas przebiegu wszystkich etapów produkcji i obrotu żywnością - https://pl.wikipedia.org/wiki/Analiza_zagroze%C5%84_i_krytyczne_punkty_kontroli.

- 268 usług informacyjnych „opieka nad klientem” (krótka, polegająca na skutecznym przekierowaniu klienta do innego ośrodka KSU świadczącego usługi specjalistyczne, np. fundusz pożyczkowy),
- 124 usług doradczych „asysta w rozpoczynaniu działalności” (obejmujących m.in. wstępną diagnozę potrzeb klienta; konsultacje dotyczące profilu planowanej działalności; analizy SWOT²³ i źródeł finansowania działalności; pomoc w przygotowaniu biznes planu; pomoc w rejestracji działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej),
- 300 usług doradczych „asysta w prowadzeniu działalności gospodarczej” (polegających na diagnozie potrzeb biznesowych przedsiębiorcy, a następnie wsparciu doradczym w zakresie rozwoju firm w zidentyfikowanych obszarach).

Wyżej wymienionych usług świadczono 1 916 różnym klientom.

Ponadto TARR SA w okresie od 22 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. koordynowała regionalną sieć punktów konsultacyjnych KSU;

(dowód: akta kontroli str. 286-303, 313, 314, 341,362, 407, 408)

b) realizowała projekt „Enterprise Europe Network²⁴” (dalej: „EEN”). Sieć EEN działała od 1 stycznia 2008 r. i została powołana w ramach Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji²⁵, a w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 w ramach Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw²⁶. W celu realizacji projektu TARR SA zawarła umowy z Komisją Europejską oraz PARP. W wyniku realizacji umów TARR SA m.in.:

- zamieściła w bazie danych Komisji Europejskiej (Partnership Opportunity database²⁷, dalej: „POD”) 76 ofert polskich przedsiębiorców. Dotyczyły one współpracy z zagranicznymi firmami w zakresie świadczenia usług handlowych i dystrybucyjnych bądź nabycia towarów. Oferty obejmowały terytorium UE oraz krajów spoza UE w tym USA, Kanady, Rosji, Chin, Ukrainy, Rosji, Norwegii;
- przedstawiła oferty polskich producentów w odpowiedzi na zapytania z innych krajów UE kierowane w ramach sieci EEN;
- wykonała 39 usług doradczych z zakresu: pozyskiwania finansowania (np. pozyskanie finansowania na działalność badawczo-rozwojową lub wdrożenie produktu na rynek, sporządzenie wniosku konkursowego do projektu Voucher Badawczy), jak również działalności proinnowacyjnej i internacjonalizacji działalności przedsiębiorcy (np. usługa z zakresu pozyskania partnera do współpracy, omówienie rodzajów umów handlowych oraz możliwości zabezpieczenia transakcji na rynkach wschodnich, sprawdzenia wiarygodności kontrahenta oraz form zabezpieczenia finansowego, omówienie dyrektywy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych). Udzielanie usług doradczych podlegało ewaluacji i każdy raport był zakończony oceną usługi doradczej dokonaną przez klienta. Klienci wystawili oceny pozytywne;
- udzielała odpowiedzi na zapytania przedsiębiorców oraz start-upów z województwa, zadawanych głównie drogą mailową i telefonicznie. Pytania dotyczyły m.in. rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, inkubatora Exea Smart Space (prowadzony przez TARR CI), informacji o możliwości

²³ Technika analityczna, która polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse i (Threats) – zagrożenia

²⁴ Z ang. europejska sieć (ośrodków wspierających) przedsiębiorców.

²⁵ Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007-2013 – CIP.

²⁶ Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises – COSME

²⁷ Z ang. baza międzynarodowych ofert współpracy.

otrzymania dofinansowania z różnych programów operacyjnych ze środków UE, możliwości finansowania działalności, szkoleń, informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej w innych krajach UE;

- doprowadziła do zawarcia transgranicznej współpracy przez 11 polskich przedsiębiorców. Trzy umowy dotyczyły współpracy w zakresie technologicznym, a osiem – współpracy w zakresie handlowym;
- zorganizowała lub współorganizowała 26 giełd korporacyjnych, w których udział wzięło 50 uczestników;
- wzięła udział w dwóch działaniach sieci EEN, tj. przeprowadziła panel biznesowy, dotyczący zebrania dla Komisji Europejskiej informacji w zakresie finansowania MŚP²⁸ (kontakt nawiązano z 553 MŚP, udział w panelu wzięło sześć firm) oraz panel biznesowy dotyczący poznania opinii na temat wpływu „prawa żywnościowego”²⁹ na mniejsze przedsiębiorstwa w tym sektorze (kontakt nawiązano z 232 MŚP, udział w panelu wzięło siedem firm);
- zorganizowała 11 spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców, których tematem było prowadzenie działalności (handlowa, eksportowa, współpraca) na terenie innych krajów. Zorganizowano również Forum Ekspansji Młodych, w ramach którego przeprowadzono 24 panele dyskusyjne i spotkania, a ich uczestnikami było 206 osób;

(dowód: akta kontroli str. 308, 309, 336, 337, 369-400, 406, 407, 634-639)

c) opracowała „Model działania instytucji otoczenia biznesu stymulującego proinnowacyjną współpracę przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim”, w wyniku realizacji w latach 2012-2015 projektu „Współpraca na rzecz budowania zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim”. Model opracowano we współpracy z holenderską instytucją otoczenia biznesu – Syntens Innovation Centre. Model skierowany był do IOB i zawierał schemat postępowania oraz opis narzędzi służących zacieśnianiu współpracy środowiska biznesowego, głównie MŚP z partnerami zewnętrznymi, ukierunkowanej na wzrost działań innowacyjnych w regionie. TARR SA przeprowadziła akcję promującą model wśród innych IOB z terenu województwa wraz z czterodniowymi szkoleniami oraz pięciodniowymi warsztatami. Spółka zawarła z 18 IOB porozumienie zmierzające do utworzenia regionalnej sieci IOB wspierających innowacyjność przedsiębiorstw. PARP w wydanych w 2015 r. „Standardach zarządzania instytucjami otoczenia biznesu w Polsce” wskazał powyższy model wśród dziewięciu dobrych praktyk w zarządzaniu IOB. W 2015 r. TARR SA podpisała porozumienie o współpracy z Izbą Przemysłowo-Handlową w Toruniu prowadzącą Regionalne Centrum Eksportu, w zakresie wspierania procesów internacjonalizacji przedsiębiorstw oraz działań na rzecz zwiększenia poziomu inwestycji w województwie poprzez odpowiednie zarządzanie terenami inwestycyjnymi;

(dowód: akta kontroli str. 102, 103, 253-270, 312-313, 340-341, 605-625)

d) zrealizowała w latach 2012-2015 wspólnie z IOB oraz jednostkami samorządu terytorialnego z 10 krajów³⁰ europejskich projekt „Young SMEs”. W wyniku projektu opracowano „Plan wdrożenia” zawierający wskazówki i rekomendacje dotyczące poprawy efektywności wspierania młodych firm dla instytucji zarządzających wdrażaniem funduszy unijnych;

(dowód: akta kontroli str. 310, 338, 626-631)

²⁸ Do sektora MŚP zlicza się mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

²⁹ Przepisy UE dotyczące żywności i jej bezpieczeństwa w ramach łańcucha produkcyjnego.

³⁰ Kraje zaangażowane w realizację projektu: Hiszpania – lider, Anglia, Szkocja, Irlandia, Niemcy, Malta, Węgry, Słowenia, Litwa, Polska.

e) była członkiem Stowarzyszenia OI. W 2014 r. Spółka uczestniczyła w badaniu dotyczącym aktywności ośrodków innowacji i przedsiębiorczości w Polsce oraz dokonała aktualizacji zakresu świadczonych przez TARR SA usług. W 2015 r. TARR SA współpracowała z tym stowarzyszeniem w zakresie zebrania i zaktualizowania bazy danych firm działających w TPT oraz przeanalizowania potrzeb firm korzystających z usług Parku.

(dowód: akta kontroli str. 101, 271-285)

1.2.4. W latach 2013-2015 (III kw.) TARR SA dysponowała potencjałem materialnym, organizacyjnym, finansowym i intelektualnym pozwalającym na realizację zadań ośrodka innowacji, w tym:

a) dysponowała powierzchnią użytkową wynoszącą łącznie 7 707,00 m², z czego do wynajmu przeznaczyla 2 870,70 m² (37,2%). Wynajmowane powierzchnie znajdowały się w pięciu budynkach usytuowanych na terenie Parku. Lokatorzy mogli wynająć pomieszczenia biurowe i magazynowe, hale techniczne. W powyższym okresie powierzchnia użytkowa była wykorzystywana przez lokatorów na poziomie od 98,3% do 100%, z czego od 16,2% do 16,6% wynajmowano przedsiębiorcom innowacyjnym. Ponadto dysponowała pięcioma (w 2013 r.) i czterema (od 2014 r.) salami szkoleniowymi i seminaryjnymi, które były wykorzystywane w stopniu od 26,6% w 2013 r. do 46,4% w 2015 r. (III kwartał) oraz własną powierzchnią laboratoryjną wynoszącą 118,7 m², którą w całości wynajęto przedsiębiorcom innowacyjnym.

Ponadto TARR CI, prowadzący działalność w ramach Parku, dysponował powierzchnią użytkową wynoszącą od 8 729,78 m² do 9 666,80 m², z czego do wynajmu przeznaczono od 2 941,1 m² do 3 314,00 m², tj. od 33,7% do 34,3% powierzchni ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 419, 424)

W związku z wyczerpaniem gruntów przeznaczonych na inwestycje TARR SA podjęła z Miastem Toruń rozmowy w celu pozyskania nowych terenów. W 2014 r. TARR SA rozpoczęła rozmowy w zakresie możliwości pozyskania byłych terenów wojskowych, które zostały przekazane przez Ministerstwo Obrony Narodowej na rzecz Skarbu Państwa. W dniu 7 grudnia 2015 r. TARR SA podpisała z Miastem Toruń list intencyjny, którego celem było kontynuowanie współpracy w zakresie rozwoju gospodarczego, w szczególności w obszarze przygotowania nowych terenów inwestycyjnych oraz pozyskiwania inwestorów i rozwoju firm wykorzystujących „czyste” technologie.

(dowód: akta kontroli str. 99, 100, 586-594, 596, 601)

b) określiła zadania i zakresy odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach pracy oraz niezbędne kompetencje do realizacji określonych zadań (m.in. w regulaminie organizacyjnym³¹, opisach stanowisk pracy, według formularza stanowiącego załącznik do Księgi Jakości oraz w indywidualnych zakresach zadań). Zatrudnienie było zgodne z warunkami określonymi w opisach poszczególnych stanowisk. W latach 2013-2015 (III kwartały) w TARR SA zatrudniano od 62 do 73 pracowników, w tym od 53 do 67 osób z wyższym wykształceniem, tj. od 85,5% do 91,8%, a ze stopniem doktora – od dwóch do trzech osób.

(dowód: akta kontroli str. 204, 410-419, 425-438)

³¹ Uchwała Zarządu Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA z dnia 24 lutego 2015 r. w sprawie zmian w Regulaminie organizacyjnym Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA.

c) przychody uzyskane w latach 2013-2015 (III kwartały) wynosiły 12 805 tys. zł, 13 239 tys. zł, 9 342 tys. zł i przewyższały w tym okresie koszty o odpowiednio 77 tys. zł, 80 tys. zł i 659 tys. zł. Wpływy z czynszu i innych opłat eksploatacyjnych oraz działalności szkoleniowej TARR SA wynosiły: w 2013 r. – 1 551 tys. zł, w 2014 r. – 1 841 tys. zł, w 2015 r. (III kwartały) – 1 488 tys. zł. Wpływy te całkowicie³² wystarczyły na pokrycie kosztów zarządu TARR SA (wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia, podatki i opłaty, koszty utrzymania siedziby), które wyniosły: w 2013 r. – 1 301 tys. zł, w 2014 r. – 1 350 tys. zł, w 2015 r. (III kwartały) – 1 003 tys. zł. Przychody uzyskane z zewnętrznych źródeł finansowych w wyniku realizowanych projektów³³ wyniosły w tym okresie odpowiednio: 5 291 tys. zł, 7 227 tys. zł i 4 113 tys. zł.

W latach 2013-2015 (III kwartały) TARR SA poniosła nakłady inwestycyjne w wysokościach odpowiednio 525 tys. zł, 486 tys. zł i 147 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 419, 423)

Opisany wyżej potencjał pozwolił na funkcjonowanie w latach 2013-2015 (III kwartał) na terenie Parku odpowiednio 27, 28 i 30 lokatorów, którzy zawarli umowy z TARR SA. Spośród tych podmiotów przedsiębiorcy innowacyjni stanowili w poszczególnych latach 48,1%, 46,4% oraz 46,7%. Ponadto na terenie Parku działało 7, 27 i 40 lokatorów, z którymi umowy zawarł TARR CI, spośród których przedsiębiorcy innowacyjni stanowili w poszczególnych latach 85,7%, 96,3% i 97,5%.

(dowód: akta kontroli str. 425, 439)

Zgodnie z informacjami przekazanymi w toku kontroli przez 15 lokatorów Parku³⁴, sześciu z nich (40%) wprowadziło na rynek innowacje produktowe. Pięć innowacji dotyczyło wyrobu, a dwie usług. Efektem wdrożonych innowacji u czterech lokatorów był:

- wzrost przychodów ze sprzedaży (trzy odpowiedzi),
- obniżka kosztów (jedna odpowiedź),
- poprawa jakości produkcji (trzy odpowiedzi),
- wzrost zatrudnienia (jedna odpowiedź).

(dowód: akta kontroli str. 441-585)

Zgodnie z posiadami przez TARR SA danymi na temat efektów wdrażania produktów innowacyjnych, zebranych telefonicznie wśród lokatorów TPT w 2014 r., lokatorzy dokonali czterech zgłoszeń patentowych, uzyskali jeden patent oraz siedem wzorów użytkowych i przemysłowych. Analogiczne badanie przeprowadzone w 2015 r. wykazało, że w 2014 r. lokatorzy dokonali 10 nowych wdrożeń³⁵.

(dowód: akta kontroli str. 271-285, 595, 600)

1.2.5. TARR SA prezentowała ofertę swojego działania w środowisku przedsiębiorców m.in. poprzez organizację wydarzeń (konferencje, szkolenia, seminaria), w których uczestniczyli przedsiębiorcy. W latach 2013-2015 zorganizowano m.in. obchody Europejskiego Tygodnia MŚP w województwie.

³² Przychody te przewyższały koszty zarządu o odpowiednio 19,2%, 36,4% i 48,4%.

³³ W kwocie tej uwzględniono przychody uzyskane przez TARR SA jako Regionalną Instytucję Finansującą; nie uwzględniono przychodów z tytułu sprzedaży nieruchomości, wpłat z inwestycji kapitałowych i przychodów przekazywanych przez Samorząd Województwa na promocję województwa.

³⁴ Dotyczy lokatorów TPT, którzy zawarli umowy z TARR SA. Odpowiedzi udzieliło 15 lokatorów TPT, w tym dwóch, którzy nabyli nieruchomości.

³⁵ Spółka nie posiadała dokładnych informacji, na czym polegały te wdrożenia oraz informacji o ich wpływie na przychody lokatorów. Lokatorzy w przekazanych w toku kontroli informacjach nie podali danych dotyczących wpływu wdrożeń na ich przychody.

W ramach tych obchodów organizowano konferencje i seminaria. Udział w nich w poszczególnych latach wzięło od 200 do 300 przedsiębiorców. Ofertę TARR SA prezentowano również podczas wydarzeń organizowanych przez inne podmioty, np. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Inkubator Przedsiębiorczości w Świeciu.

Działalność TARR SA była również prezentowana w mediach regionalnych, tj. telewizji, radiu i prasie oraz na stronach internetowych TARR SA i TPT.

TARR SA w latach 2013-2015 jako pełnomocnik PARP zawierała z podmiotami gospodarczymi umowy w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka³⁶ i przeprowadziła spotkania informacyjne dla beneficjentów w zakresie możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach tego programu oraz realizacji umów o dofinansowanie. Ponadto TARR SA prowadziła spotkania, seminaria i szkolenia w związku z realizacją opisanych poniżej w pkt. 1.3 projektów.

(dowód: akta kontroli str. 102-104, 403-408, 632-639)

1.3. Efekty wykonywania przez TARR SA funkcji klastrowej i inkubacyjnej oraz pomoc dla przedsiębiorców w zakresie wsparcia publicznego

1.3.1. W okresie od 1 września 2013 r. do 30 grudnia 2015 r. TARR SA wspólnie z Kujawsko-Pomorską Agencją Innowacji sp. z o.o. realizowała projekt „Wspieranie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim”³⁷. W ramach realizowanego projektu TARR SA udzielała dotacji na tworzenie i rozwój powiązań korporacyjnych. W ramach projektu udzielano wsparcia na dwa typy przedsięwzięć:

- I etap – wsparcie działań związanych z powstaniem i rozwojem wzajemnej współpracy o znaczeniu lokalnym lub regionalnym przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie województwa, prowadzących do powstania strategii powiązania kooperacyjnego (w tym klastra), tj. dokumentu strategicznego powiązania kooperacyjnego określającego zasady współpracy pomiędzy członkami inicjatywy, jej przyszłą formę prawną i wskazującego zarys planowanych do wspólnej realizacji projektów,
- II etap – wsparcie działań wynikających bezpośrednio ze strategii rozwoju powiązania kooperacyjnego (w tym klastra), tj. utworzenie platformy przekazu w obszarze nowych technologii, pozyskanie i wykorzystanie (wdrożenie) wyników prac badawczo-rozwojowych (dalej: „B+R”) w działalności gospodarczej członków powiązania korporacyjnego, działania skierowane na pozyskanie nowych odbiorców dla wytwarzanych produktów lub oferowanych usług, udział w misjach gospodarczych i imprezach wystawienniczych, przygotowanie obcojęzycznych materiałów informacyjno-promocyjnych.

W ramach projektu zawarto 43 umowy, z tego 17 powiązań otrzymało wsparcie w ramach I etapu, 12 w ramach I i II etapu oraz dwa w ramach II etapu. Umowy zawarto po przeprowadzeniu trzech konkursów, na które wpłynęło 80 wniosków.

W siedemnastu powiązaniach kooperacyjnych korzystających ze wsparcia wyłącznie w ramach I etapu uczestniczyło łącznie 348 podmiotów (od 6 do 31 w jednym powiązaniu kooperacyjnym), w tym 7,5% stanowiły instytucje badawczo-rozwojowe, a 9% IOB.

³⁶ W działaniach: 4.4 „Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym”, 5.4.1 „Wspieranie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej”, 6.1 „Paszport do eksportu”, 8.1 „Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej” oraz 8.2 „Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B”.

³⁷ Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (dalej: „RPO WK-P”), Działanie 5.1 „Wspieranie instytucji otoczenia biznesu”.

W 14 powiązaniach kooperacyjnych korzystających ze wsparcia w ramach II etapu uczestniczyło łącznie 130 podmiotów (od 6 do 23 w jednym powiązaniu kooperacyjnym), w tym 4,8% stanowiły instytucje badawczo-rozwojowe, a 9,6% IOB.

W wyniku realizacji projektu w powiązania kooperacyjne zaangażowano osiem organizacji badawczych z regionu, co miało wpływ na powstanie 12 projektów, które uwzględniają działania z zakresu B+R. Siedem powiązań kooperacyjnych wspartych na II etapie realizowało działania z zakresu B+R, co skutkowało podjęciem współpracy z sześcioma jednostkami naukowo-badawczymi, w tym dwiema spoza województwa. PARP zamieścił pięć powiązań kooperacyjnych na elektronicznej mapie klastrów.

TARR SA przeprowadziła ewaluację tego projektu, w wyniku której stwierdzono m.in., że przyczynił się do rozwoju klastrów, odpowiadał potrzebom przedsiębiorstw, którzy dostrzegają korzyści bezpośrednie (zwiększenie bazy klientów, rozszerzony dostęp do rynku) oraz pośrednie, dostarczył impulsu rozwojowego i wzmocnił gotowość podmiotów gospodarczych do współpracy. Ewaluacja wykazała, że zdecydowana większość klastrów nie zaistniałaby lub powstała znacznie później.

W wyniku realizacji tego projektu Spółka osiągnęła założone wskaźniki:

a) produktu:

- liczba utworzonych lub wspartych powiązań kooperacyjnych – założono 10 szt., osiągnięto 43 szt.;
- liczba przedsiębiorstw zaangażowanych w realizację projektu - założono 2 szt., osiągnięto 2 szt.;
- liczba projektów zrealizowanych przez powiązania kooperacyjne - założono 16 szt., osiągnięto 43 szt.;

b) rezultatu:

- liczba wspartych przedsiębiorstw przez powiązanie kooperacyjne – założono 50 szt. osiągnięto 392 szt.;
- liczba przygotowanych strategii rozwoju powiązania korporacyjnego - założono 10 szt., osiągnięto 29 szt.;
- liczba utworzonych lub wspartych powiązań kooperacyjnych – założono 10 szt., osiągnięto 43 szt.

Dodatkowo TARR SA założyła, że dokumenty strategiczne powstałe w wyniku realizacji I etapu będą stanowiły punkt wyjścia do działań podejmowanych w latach 2014-2020, co pozwoli na efektywniejsze aplikowanie o wsparcie zewnętrzne w nowej perspektywie budżetowej.

W ramach projektu udzielono 2 218,3 tys. zł pomocy de minimis na działalność innowacyjną. Efektem działalności w ramach 14 umów dotyczących Etapu II było zrealizowanie siedmiu projektów, w których były finansowane prace badawczo-rozwojowe. W wyniku realizacji projektów beneficjenci osiągnęli łącznie następujące wskaźniki:

a) produktu:

- liczba dokumentacji technicznych – 37,
- liczba dokumentacji konstrukcyjnych – 5,
- liczba prototypów – 36,
- liczba sprawozdań/raportów – 24,
- opracowanie wytycznych projektowych – 1,
- strategia zarządzania własnością intelektualną – 1;

b) rezultatu:

- liczba opracowanych nowych produktów/usług – 32,
- liczba opracowanych znacząco ulepszonych produktów/usług – 12,
- liczba opracowanych nowych procesów – 5,

- liczba opracowanych znacząco ulepszonych procesów – 1.

(dowód: akta kontroli str. 314, 342, 405, 600 ,651-704)

1.3.2. W okresie od 1 września 2013 r. do 31 lipca 2014 r. TARR SA wzięła udział jako partner wraz z czterema innymi IOB w realizowanym przez Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców projekcie „Voucher badawczy”³⁸. Celem projektu był wzrost poziomu współpracy firm z sektora MŚP z jednostkami naukowymi w województwie. Oferowane w ramach projektu wsparcie w postaci vouchera przeznaczone było na zakup w jednostce naukowej usług badawczo-rozwojowych dotyczących opracowania nowych lub ulepszonych produktów (w tym usług) lub procesów w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. W ramach tego projektu 73 przedsiębiorców złożyło wnioski o dofinansowanie przygotowane z pomocą TARR SA, a 25 przedsiębiorców uzyskało wsparcie. Ponadto TARR SA przeprowadziła spotkania promocyjno-informacyjne ze 159 potencjalnymi beneficjentami tego projektu. Do dokonania ewaluacji powyższego projektu zobowiązany był jego lider.

(dowód: akta kontroli str. 309-310, 337, 705-748)

1.3.3. W celu tworzenia warunków do ścisłej współpracy i wsparcia procesu umiędzynarodowienia przedsiębiorstw TARR SA ogłosiła w dniu 2 grudnia 2015 r. trzy konkursy na wybór partnerów do przygotowania i wspólnej realizacji projektów³⁹. Konkursy ogłoszono dla branż: papierniczej i poligraficznej; przetwórstwa spożywczego; narzędziowej i przetwórstwa tworzyw sztucznych. Dokonano wyboru czterech partnerów dla branży przetwórstwa spożywczego oraz jednej IOB⁴⁰ i 13 przedsiębiorstw jako partnerów dla branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. 408, 640)

1.3.4. TARR SA pełniła funkcję inkubacyjną dla przedsiębiorstw głównie poprzez TARR CI. Ponadto w okresie objętym kontrolą TARR SA świadczyła 19 przedsiębiorcom usługi „wirtualne biuro”. Zgodnie z zawartymi umowami oferta obejmowała:

- a) udostępnienie adresu do rejestracji działalności gospodarczej,
- b) korzystanie z aliasu poczty elektronicznej,
- c) odbiór korespondencji przeznaczonej dla przedsiębiorcy, skierowanej na udostępniony adres.

W jednym przypadku ustalono możliwość korzystania z sali szkoleniowej w wymiarze trzech godziny miesięcznie, bez wnoszenia dodatkowych opłat. Koszt usługi dla wszystkich przedsiębiorców ustalono na tym samym poziomie.

(dowód: akta kontroli str. 97, 106, 107, 402, 408, 409)

W Parku działał Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, którego jednym z udziałowców była TARR SA. W wyniku umowy z tym funduszem w ramach projektu „Pożyczki dla przedsiębiorczych” Spółka wykonała 3 419 godzin usług doradczych dla 662 klientów oraz przeprowadziła 12 szkoleń dla 170 uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 358, 598)

³⁸ Projekt ten był realizowany w ramach RPO WK-P, działanie 5.4 „Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii”.

³⁹ Realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020; Oś priorytetowa: 1. Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu Działanie: 1.5 Opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP Poddziałanie: 1.5.2 Wsparcie procesu umiędzynarodowienia przedsiębiorstw.

⁴⁰ Bydgoski Klaster Przemysłowy.

⁴¹ Konkurs na nabór partnerów dla branży papierniczej i poligraficznej unieważniono ponieważ wpłynęła jedna oferta, a Regulamin Konkursu przewidywał wybór minimum trzech partnerów.

1.3.5. Oprócz opisanej powyżej pomocy udzielanej przez TARR SA w pozyskiwaniu publicznego wsparcia finansowego, przedsiębiorcy rozpoczynający działalność w utworzonym przez TARR CI inkubatorze mieli możliwość otrzymania pomocy de minimis w zakresie obniżenia kosztów dostępu do przestrzeni pracy. Posiadali dostęp do wsparcia merytorycznego w zakresie indywidualnych sesji mentoringowych i doradztwa. Ponadto inkubator cyklicznie organizował m.in. dla tych przedsiębiorców warsztaty i seminaria mające na celu wsparcie merytoryczne i technologiczne.

(dowód: akta kontroli str. 109)

Odnosnie barier, na jakie napotyka zarządający ośrodkami innowacyjności, Prezes Zarządu TARR SA wyjaśniła m.in., że „Ekosystem wsparcia młodych innowatorów potrzebuje szeregu narzędzi, tworzących komplementarny i spójny organizm realnie wpływający na rozwój inkubowanych/rozwijanych projektów/przedsięwzięć biznesowych. Jednym z kluczowych elementów tego ekosystemu (po dostępie do infrastruktury, wiedzy, networkingu) jest instrument finansowania projektów wysokiego ryzyka, tzw. finansowanie zasiewowe (seed capital). Takiego instrumentu na tym etapie należy upatrywać w kolejnych działaniach, mających na celu zwiększenie możliwości wsparcia oferowanego przez TARR SA”.

(dowód: akta kontroli str. 109)

Zgodnie z „Benchmarkingiem parków technologicznych w Polsce – edycja 2012”⁴², Park znajdował się w 2012 r. w fazie dojrzałości, plasując się na drugiej pozycji wśród 19 badanych parków.

(dowód: akta kontroli str. 641-650)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Jako dobrą praktykę należy wskazać przeprowadzone przez TARR SA badania potrzeb przedsiębiorców, w szczególności badanie przedsiębiorstw i IOB przeprowadzone w 2013 r. w ramach realizacji projektu „Współpraca na rzecz budowania zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim”, które pozwoliło na poznanie konkretnych oczekiwań przedsiębiorców. Z kolei badania przedsiębiorców zlokalizowanych na terenie TPT przeprowadzone przez Spółkę w 2015 r. pozwoliły na poznanie ich opinii m.in. na temat czynników wpływających na lokalizację firmy w Parku czy stopnia zadowolenia z usług świadczonych przez TPT. Ponadto TARR SA analizowała potrzeby i satysfakcję klientów w związku z wdrożonym Systemem Zarządzania Jakością, co wykorzystywano przy przeglądach tego systemu. Wyniki przeprowadzonych badań i analiz wykorzystano przy tworzeniu Strategii.

(dowód: akta kontroli str. 81, 96, 101, 253-285)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁴² Benchmarking był elementem projektu systemowego PARP „Rozwój zasobów ludzkich poprzez promowanie wiedzy, transfer i upowszechnianie innowacji”, współfinansowanego ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

2. Realizacja projektu w ramach Działania 5.3 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013

Opis stanu faktycznego

2.1. TARR SA zawarła w dniu 17 sierpnia 2011 r. z PARP umowę⁴³ o udzielenie wsparcia projektu „Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego” (dalej: „Projekt”). Wsparcie zostało udzielone w ramach działania 5.3 Wspieranie Ośrodków Innowacyjności Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (dalej: „PO IG”). Ogólnym celem Projektu był wzrost innowacyjności przedsiębiorstw dzięki nowoczesnym usługom i infrastrukturze. Cel zamierzano osiągnąć poprzez:

- 1) stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności zaawansowanych usług IT oraz nowoczesnych powierzchni technologicznych dla wysokospecjalizowanych innowacyjnych przedsiębiorstw;
- 2) wsparcie procesów transferu wiedzy oraz komercjalizacji, wdrażania i upowszechniania innowacyjnych usług i produktów, w szczególności w sektorze IT;
- 3) upowszechnienie wiedzy o nowoczesnych usługach IT jako środka zwiększania innowacyjności procesowej, marketingowej i organizacyjnej przedsiębiorstw.

Założono, że w wyniku realizacji Projektu powstanie Centrum Przetwarzania Danych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i wyposażeniem, powierzchniami biurowo-szkoleniowymi oraz technologicznymi o łącznej powierzchni 8 233 m². Wytworzona w ramach Projektu infrastruktura miała stanowić materialną bazę dla świadczenia usług, których adresatem był przede wszystkim sektor IT, obejmujących usługi udostępniania infrastruktury, doradcze i informacyjne.

TARR SA złożyła wniosek o wsparcie Projektu w dniu 30 grudnia 2010 r. W harmonogramie Projektu przewidziano dwie fazy:

- przygotowania Projektu w okresie od 1 kwietnia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r.; obejmującą opracowanie niezbędnej dokumentacji,;
- realizacji Projektu w okresie od 28 sierpnia 2010 r. do 31 grudnia 2013 r., obejmującą wykonanie inwestycji polegającej na budowie obiektu o łącznej powierzchni 8 233 m²; zarządzanie i promocję Projektu, wykonanie działań nieinwestycyjnych obejmujących świadczenie ww. usług przewidzianych w Projekcie.

(dowód: akta kontroli str. 749-803)

Całkowity koszt przygotowania i realizacji Projektu określono w umowie w wysokości 74 147,1 tys. zł. Górny limit całkowitej kwoty wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem określono na 61 084,5 tys. zł. TARR SA miała otrzymać wsparcie w wysokości nieprzekraczającej 34 830,4 tys. zł, tj. 57,02% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Dofinansowanie do poziomu 85% kwoty wsparcia miało pochodzić ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a 15% kwoty wsparcia miało stanowić dotację celową. Wkład własny TARR SA miał wynieść 26 254,1 tys. zł i miał zostać pokryty ze środków własnych TARR SA oraz wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości niezabudowanej.

(dowód: akta kontroli str. 757-758)

W dniu 2 września 2011 r. TARR SA zawarła z TARR CI umowę cesji, na mocy której TARR CI wstąpił w prawa i obowiązki beneficjenta umowy wsparcia. Zgodę na cesję PARP wyraził 10 października 2011 r., a w dniu 9 lutego 2012 r. zawarł z TARR CI aneks nr 2 do umowy wsparcia, na mocy którego TARR CI został

⁴³ Nr POIG.05.03.00-00-012/11-00.

wskazany jako beneficjent umowy.

(dowód: akta kontroli str. 804-806, 869-871)

TARR SA do momentu dokonania cesji wydatkowała w związku z realizacją Projektu środki w kwocie 2 434,1 tys. zł, z czego 1 990,0 tys. zł stanowiły wydatki kwalifikowalne. Środki przeznaczono na wykonanie zadań związanych z realizacją fazy przygotowawczej projektu, obejmujących m.in. opracowanie dokumentacji. Wsparcie z PARP wyniosło 1 177,5 tys. zł. Ponadto TARR SA, w okresie od zawarcia umowy cesji do zawarcia ww. aneksu nr 2, otrzymała z PARP wsparcie w formie zaliczki w wysokości 6 000,0 tys. zł. Zaliczka została przekazana TARR CI, który wykorzystał ją na pokrycie kosztów poniesionych w ramach Projektu. PARP potwierdziła prawidłowość rozliczenia zaliczki przez TARR SA, jak również wydatków poniesionych przez Spółkę przed zawarciem umowy cesji.

(dowód: akta kontroli str. 601, 602, 808-868, 872-883, 898-902, 907)

W wyniku realizacji Projektu założono osiągnięcie nw. efektów:

a) wskaźniki produktu:

- powierzchnia wybudowanych/zmodernizowanych budynków – 8 233 m²;
- wartość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury technicznej – 38 376,8 tys. zł;
- wartość zakupionego wyposażenia – 11 288,00 tys. zł.

b) wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorstw korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej – 25 szt.;
- liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorców – 36 szt.;
- liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia – 120 etatów;
- liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym realizacją Projektu – 5 szt.;
- liczba podmiotów (IOB/przedsiębiorcy) zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z Projektu – 1 szt./19 szt.

(dowód: akta kontroli str. 884-885)

2.2. Zawarte we wniosku o wsparcie uzasadnienie realizacji Projektu odpowiadało kryteriom merytorycznym Działania 5.3. PO IG, m.in. wykazano, że:

- a) Projekt był zgodny z celami Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013;
- b) Projekt był zgodny z celem i zakresem działania 5.3 POIG i wpisywał się bezpośrednio m.in. w cele działania: „Wsparcie powstawania oraz rozwoju ośrodków zlokalizowanych na obszarach o wysokim potencjale rozwoju ma zapewnić dostęp do kompleksowych usług zarówno przedsiębiorcom dążącym do wprowadzenia nowych rozwiązań, jak również naukowcom pragnącym rozpocząć działalność gospodarczą” oraz „Wsparcie tworzenia i rozwoju parków naukowo-technologicznych ma na celu stworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw z obszarów nowych technologii działających w oparciu o nowoczesne rozwiązania”;
- c) Projekt charakteryzował się ponadregionalną skalą oddziaływania, a powstałe w wyniku jego realizacji Centrum Przetwarzania Danych miało umożliwić przedsiębiorcom tworzenie oraz dostęp do zaawansowanych technologicznie innowacyjnych usług outsourcingowych w sektorze IT. Dla świadczonych usług fizyczna lokalizacja infrastruktury informatycznej nie miała znaczenia, a możliwość korzystania z niej była uwarunkowana jedynie dostępem przedsiębiorstw do szerokopasmowego łącza internetowego;
- d) Projekt był zlokalizowany na obszarze o wysokim potencjale rozwojowym;

- e) planowane wydatki kwalifikowały się do objęcia wsparciem i mieściły się w katalogu wydatków⁴⁴, były uzasadnione i adekwatne do zakresu oraz celów Projektu;
- f) TARR SA posiadała zasoby niezbędne do prawidłowej i terminowej realizacji Projektu oraz zachowania jego trwałości, a także doświadczenie w realizacji dwóch projektów inwestycyjnych;
- g) w ramach Projektu miała być realizowana współpraca ze środowiskami naukowymi. Podstawę tej współpracy miał stanowić list intencyjny podpisany z trzema wiodącymi uczelniami z terenu województwa;
- h) przyjęto właściwą koncepcję technologiczną, w tym opracowano m.in. Program funkcjonalno-użytkowy dla zamówienia pod nazwą „Centrum Przetwarzania Danych TARR SA” oraz Projekt koncepcyjny;
- i) przyjęte wskaźniki produktu i rezultatu (opisane powyżej):
 - były obiektywnie weryfikowalne – dawały się obiektywnie zweryfikować na podstawie bezpośrednich, materialnych efektów zrealizowanych działań i osiągniętych w ich wyniku rezultatów;
 - odzwierciedlały założone cele Projektu – pozwalały ocenić cele Projektu;
 - były adekwatne dla tego rodzaju Projektu – wskaźniki przyjęto według wytycznych PARP⁴⁵.

(dowód: akta kontroli str. 781-785, 886-896, 907-911)

2.3. TARR SA w okresie do 2 września 2011 r. realizowała Projekt zgodnie z harmonogramem określonym w umowie o wsparcie, a czas trwania poszczególnych etapów nie przekraczał terminów wskazanych w tym harmonogramie. Do dnia dokonania cesji realizacja Projektu obejmowała fazę przygotowania i nie rozpoczęto realizacji działań wpływających na osiągnięcie przyjętych wskaźników.

(dowód: akta kontroli str. 800-804, 814- 817, 884, 885)

W dniach 27 i 28 października 2011 r. TARR SA została objęta kontrolą PARP w zakresie realizacji i promocji Projektu oraz udzielenia zamówień publicznych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 897, 903-906)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

⁴⁴ Wymienionych w § 6 ust. 2 obowiązującego wówczas (do 31 grudnia 2014 r.) rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 30 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (Dz. U. Nr 21, poz. 116 ze zm.).

⁴⁵ Zostały wymienione wśród wskaźników określonych dla Działania 5.3. PO IG w Załączniku 4.2 „Wskaźniki monitorowania na poziomie działań” do Szczegółowego opisu priorytetów PO IG.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz, dnia marca 2016 r.

Kontroler
Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
Podpis

.....
podpis

⁴⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096, zwanej dalej: „ustawą o NIK”.